

Ekoznačky – pro starší žáky

CÍLE:

Žák zhodnotí klady a zápory ekovýrobků.

Žák si zformuluje vlastní postoj k ekovýrobkům.

2. STUPEŇ
ASTŘEDNÍ
ŠKOLA

1 VYUČOVACÍ
HODINA

Co budou žáci dělat:

Hodina předpokládá, že žáci už jsou s problematikou ekoznaček seznámeni. V této hodině se žáci seznamují s postoji svých spolužáků k ekovýrobkům a s novými argumenty podporujícími i kritizujícími ekovýrobky. Hodinu uzavírá diskuse, ve které žáci formulují svůj názor. Pro celý průběh hodiny je třeba vytvořit uprostřed třídy kruh ze židlí, lavice nebo potřeby.

Důkaz o učení:

Žáci formulují
a v diskusi představí
svůj názor
na ekovýrobky.

	AKTIVITA	ČAS	POMŮCKY
E	Čtyři rohy	10 min.	Vyvěšené odpovědi na barevných papírech (Příloha 1)
U	Cizí argumenty	15 min.	Rozstříhané argumenty (Příloha 2)
R	Vlastní názor	20 min.	

Čtyři rohy

K evokaci použijeme metodu Čtyři rohy. V každém rohu třídy jsou vyvěšeny pod sebou odpovědi na každou ze 3 otázek (Příloha 1), nejlépe vytištěné na barevném papíře či napsány barevně, vždy stejnou barvou pro jednu otázku. Odpovědi je lepší psát dostatečně velkým písmem, aby je žáci mohli přečíst ze středu místnosti. Pokládáme žákům jednotlivé otázky (Příloha 1), žáci si poté stoupnou k té odpovědi, která nejlépe vyjadřuje jejich názor. Skupinka, která se v každém rohu vytvoří, má krátký čas na to, aby své odpovědi blíže probrala (jaké k nim mají důvody apod.). Pokud někdo nenajde přiměřenou odpověď, stoupne si doprostřed místnosti, pokud se tam shromáždí více žáků, opět spolu diskutují. Učitel se potom této skupiny zeptá na jejich odpovědi.

Poté co projdeme všechny otázky, všichni si sednou zpět do kruhu. Provedeme krátký brainstorming na téma výhody a nevýhody ekovýrobků, učitel zapisuje na tabuli do dvou sloupců.

Cizí argumenty

Nyní se seznámíme s dalšími argumenty, které ekovýrobky kritizují či podporují. Žáci sedí v kruhu, každý dostane na papírku jeden argument (Příloha 2). Jeden začne a přečte svůj argument. Všichni ho vyslechnou a ten, kdo má argument opačný či v něčem protirečící, naváže. Pokud žáci nemohou najít argument těsně reagující na předchozí, stačí, když se vystřídá pozitivní a negativní názor. Každý žák může číst jen jednou. Když se argumenty vyčerpají, provedeme krátkou reflexi této aktivity. Dozvěděli se v ní žáci něco nového? Byly všechny argumenty na stejné úrovni? Napadaly je ještě jiné argumenty? Setkali se někdy s podobnými argumenty? Jakými a od koho?

Vlastní názor

Poté vyzveme žáky, aby se každý zamyslel nad svým postojem k ekovýrobkům. Rozvineme diskusi, ve které by měli žáci přednést sami svůj názor. Pokud je třída zvyklá diskutovat, stačí klást otázky a nechat žáky diskutovat mezi sebou, hlídáme jen, aby se každý pokusil vyjádřit. Pokud diskuse vážne, můžeme použít stejnou metodu jako v předchozí části hodiny. Jeden žák začne a řekne svůj názor. Další žák ho může buď podpořit dalším argumentem, nebo mu naopak oponovat.

Čtyři rohy

Otázky:

1. Jak často si kupuješ certifikované ekovýrobky (Bio, Fair Trade, Ekologicky šetrný výrobek aj.)?
2. Jaký argument pro nákup ekovýrobků je pro tebe nejdůležitější?
3. Co ti na ekovýrobciích nejvíc vadí?

Odpovědi:

1. Často, cíleně ekovýrobky vyhledávám.
1. Pravidelně, ale nesmí být moc drahé a příliš složité je sehnat.
1. Občas, když na něco zajímavého narazím.
1. Nekupuju je, alespoň ne záměrně.
2. Jsou zdravější a kvalitnější než běžné výrobky.
2. Jsou šetrnější k životnímu prostředí.
2. Chci pomoci lidem, kteří je vyrábějí.
2. Je to moderní součást životního stylu.
3. Jsou příliš drahé.
3. Mají omezený sortiment a nelze je sehnat všude.
3. Vydělávají na tom, že je to teď v módě.
3. Mezi ekovýrobky a běžnými výrobky není žádný velký rozdíl, jen cena.

Poznámka: str. 57 slouží pro přehled jednotlivých vět, na následujících stránkách jsou věty upravené do velikosti vhodné k vyvěšení po třídě.

- 130** Ekovýrobky jsou obecně šetrnější k životnímu prostředí.
- 130** Poptávka po ekovýrobkách stoupá, takže jejich pozitivní dopad na životní prostředí bude čím dál větší. Například v roce 2000 zabírala ekologicky obhospodařovaná půda 3,86 % zemědělské půdy. V roce 2007 to bylo již 7,21 %.
- 130** Čím více lidí bude požadovat, aby běžné výrobky neměly negativní sociální či environmentální dopady, tím více firem bude nuceno změnit svou politiku.
- 130** Ekovýrobky jsou dražší, protože cena běžných výrobků je stlačována firmami na minimum na úkor kvality výrobku, pracovních podmínek zaměstnanců a životního prostředí.
- 130** Spousta lidí si kupuje zbytečné a drahé věci, protože je chce. Cena u biopotravin a dalších výrobků není hlavní důvod, proč je lidé nekupují.
- 130** S globalizací a dostupností informací roste i pocit odpovědnosti obyvatel a snaha nepřispívat svým způsobem života k špatnému sociálnímu postavení lidí v chudých zemích.
- 130** Lidé se stále více zajímají o své životní prostředí a chtějí za něj přijmout alespoň částečně odpovědnost, třeba právě koupí ekovýrobků.
- 130** Někteří lidé zpochybňují důvěryhodnost ekoznaček, i když pro ně platí přísná a veřejně přístupná kritéria. U většiny běžných výrobků o jejich původu nevíme nic, a přitom důvěřujeme výrobcí, že je věc kvalitní a neuškodí nám.
- 130** To, že si někteří lidé ekovýrobky kupují jen proto, že je to módní, nic nemění na jejich pozitivních dopadech.
- 130** I v běžných obchodních řetězcích už je běžné sehnat ekovýrobky, hodně supermarketů už má například speciální regál vyhrazený pro biopotraviny.
- 130** Existují studie, ve kterých je prokázáno, že některé biopotraviny jsou zdravější, protože obsahují více antioxidantů, vlákniny a dalších důležitých látek. Existují ale i studie, kde rozdíl mezi biopotravinami a běžnými potravinami není patrný.
- 130** Rozvoj ekologického zemědělství je důležitý pro venkov. Podle Hnutí DUHA by nárůst plochy ekologicky obhospodařované půdy na 20% znamenal 3500–7000 nových pracovních míst na venkově.
- 130** Podle expertů by ekologické zemědělství bylo schopné uživit celý svět. Zejména proto, že většina zemědělců z rozvojových zemí stejně nepoužívá metody intenzivního zemědělství. Celosvětový přechod na ekozemědělství by jim pomohl modernizovat výrobu.
- 130** Je problém, že je u nás na trhu stále ještě nedostatek českých biopotravin. To ale není argument proti biopotravinám samotným, jde spíše o motivaci lidí, kteří si je kupují. Komu záleží na životním prostředí, nebude si kupovat biojablka z Argentiny.
- 130** Řada firem využívá módnosti „eko“ a „bio“ výrobků a na obalech či v reklamách zdůrazňuje jejich ekologičnost. Proto je třeba upřednostňovat zavedené certifikované značky, které jsou skutečně spolehlivé.

- 1305*** Ekovýrobků a jejich výrobců je tak málo oproti běžnému zboží, že jejich dopad na životní prostředí je minimální.
- 1305*** Ekovýrobky jsou příliš drahé, nikdy si je nebudemoci dovolit většina obyvatel.
- 1305*** V ceně výrobku by neměly být zahrnuty dopady na životní prostředí, protože ty nejdou přesně spočítat a vyčíslit peníze.
- 1305*** O ceně a způsobu výroby produktů by měl rozhodovat trh a ne „zelená lobby“.
- 1305*** Lidé si nikdy nebudou ekovýrobky kupovat ve větším měřítku, protože nechtějí řešit, jaké sociální či ekologické dopady mají běžné výrobky.
- 1305*** Ekovýrobky jsou teď moderní, ale nikdo nezaručí, že jejich dopady jsou tak skvělé, jak se tvrdí.
- 1305*** Mezi ekovýrobky a běžnými výrobky není žádný rozdíl, je to jen věc reklamy.
- 1305*** Většina ekovýrobků se nedá sehnat jinde než ve speciálních obchodech.
- 1305*** Biopotraviny nejsou zdravější než běžné potraviny, alespoň to zatím nikdo neprokázal.
- 1305*** Ekologické zemědělství nemá perspektivu, protože venkov se vylidňuje a v ekozemědělství je potřeba více ruční práce, a tedy i více lidí.
- 1305*** Lidí na Zemi přibývá a s tím roste i spotřeba potravin. Ekologické zemědělství by nikdy neuživilo celý svět.
- 1305*** Výrobků s označením Ekologický šetrný výrobek je na trhu málo a chce-li si je někdo koupit, musí si předem zjistit, jaké firmy je vyrábí a v jakých obchodech je mají.
- 1305*** Na českém trhu je málo biopotravin a tak se dováží z ciziny (v roce 2006 bylo 56 % biopotravin z dovozu). Lidé si je kupují v čím dál větším měřítku, přitom má ale doprava negativní dopad na životní prostředí.
- 1305*** Nevěřím tomu, že peníze, které dám navíc za ekovýrobek, se skutečně dostanou do správných rukou a že výrobek byl skutečně vyroben ekologicky.
- 1305*** Ekovýrobky jsou zrádné v tom, že spousta lidí, kteří si je kupují, mají pocit, že tím udělali pro životní prostředí dost a ve většině svého dalšího chování neberou na životní prostředí ohled.